

DOCUMENTAREA PEDAGOGICĂ ÎN ABORDAREA REGGIO EMILIA

Prof.înv.preșc. Miron Steluța Geanina
Grădinița cu p.p. nr.39 Brăila

Documentarea pedagogică este un element cheie în abordarea Reggio, acesta făcându-se în timpul învățării, după învățare și nu înaintea ei. Documentarea face vizibile procesele de învățare pe care copiii le parcurg alături de adult și reflectă interacțiunea educatori-copii.

Pentru realizarea documentării se folosesc instrumente care necesită comparații în mod continuu:

- *adnotări a ceea ce ni se pare esențial, semnificativ(modul cum lucrează copiii, cum au rezolvat o problemă, cum au interacționat între ei sau cu materialele);

- *camera foto-surprindem instantanee din timpul desfășurării activităților;

- *camera video-înregistrăm discuțiile copiilor-păstrăm exact ceea ce au spus copiii, cum au acționat; putem reconstrui pe baza lor conținuturile în funcție de interesele copiilor, în funcție de evoluția lor;

- *panoul pentru expunerea unui proiect-este un material comunicativ-informativ pentru părinți, cadre didactice; facem vizibile procesele de învățare ale copiilor;

- *documentele alese pentru documentare trebuie să arate activitățile care vor genera analize, reflecții, dezvoltarea abilităților de gândire creativă și a celor meta-cognitive. Acestea vor fi punct de plecare pentru planificarea viitoare a materiei din curriculum.

- *filmările făcute de părinți și aduse la grădiniță pot determina desfășurarea unui nou proiect(documentarea unei familii despre dragostea de a învăța a unui copil poate inspira o nouă activitate).

EXEMPLU DE DOCUMENTARE

Proiectul „Melcii”

Proiectul a pornit în urma vizionării unui film pe care un părinte i l-a făcut propriului copil(cei mici se juca în apă cu melci și râme-Octavian C.). După vizionarea filmului, m-am hotărât să-i provoc pe copii. Le-am amenajat centrul științe cu următoarele materiale: oglindă, lupe, scoarță de copac, mușchi, melci, scobitori mari, dar și un Atelier de hârtie.

Din cei 14 copii prezenți la grădiniță în acea zi, 2 copii au fost temători(nu au dorit să se apropie-Denisa M. și Alexandra S.) plecând apoi la Atelierul de hârtie, 4 copii au privit de la distanță(Antonia F., Mihai D., David N. și David A.), 4 copii au stat o perioadă scurtă de timp(au privit, au atins melcii și mușchiul, apoi au plecat la Atelierul de hârtie-Eric T., Luca A., David S. și Andrei V.), iar 4 copii au petrecut 45 de minute la acest centru(Octavian C., Miruna D., Robert Ș., Eric A.).

Mi-am focalizat atenția pe cei 4 copii care au rămas la acest centru, i-am filmat, le-am urmărit reacțiile, am urmărit modul cum interacționează cu materialele, cum își construiesc relațiile dintre ei (au discutat între ei, și-au împrumutat diverse lucruri, nu au intrat în conflict).

Octavian a construit o căsuță pentru melci folosind lupele („Eu am făcut o căsuță pentru melcii mei ca să nu le fie frig”).

Miruna, observând ce a făcut colegul ei Octavian, a construit o căsuță din bețe („Sper că acum nu mai pleacă melcușorul meu”). A luat apoi un băț și a așezat pe el un melc. L-a privit cu mare bucurie cum urcă și le-a arătat și colegilor.

Octavian a sesizat la un moment dat că scoarța lui nu e rezistentă și l-a rugat pe Eric să-i dea scoarța lui de copac („Vreau și eu una de-asta că a mea nu e prea solidă!”). După ce a primit de la colegul lui scoarța, a așezat-o convenabil și a atras atenția celorlalți: „Eu i-am făcut o rampă. Îl ajut să coboare”(pe melc).

Eric A. A așezat un melc pe o bucată de scoarță de copac și l-a privit cum coboară. A observat că melcul coboară greu deoarece scoarța „are hopuri”. A întors scoarța de copac invers observând că melcul coboară mai repede, apoi a exclamat bucurios: „Ia uite ce face melcul meu!” Coboară!”-a rezolvat singur o problemă cu care se confrunta (coborâtul melcului).

Robert le-a atras atenția colegilor că a construit un pătuț pentru melc. A fost fascinat de mușchi, iar când l-a privit prin lupă a exclamat: „Ce face tufișul meu?”-a sesizat faptul că se vedea mare (l-am explicat apoi care este diferența dintre mușchi și un tufiș arătându-i imagini din cărți). Fără teamă, el a așezat doi melci pe mâini și a observat că lasă urme, dar nu ca noi oamenii.

Copiii care au mers la Atelierul de hârtie au găsit următoarele materiale: carton negru, coli albe, hârtie creponată verde, hârtie de copt, pungi de plastic biodegradabile verzi și negre, folie pentru ambalat din pâslă subțire, pansament, foarfece, lipici, culori, creioane, cărbuni, imagini cu melci și mediul lor de viață. Aceștia au studiat materialele, le-au rupt, le-au mirosit, au mototolit o parte din ele. Au fost încântați de urmele lăsate de cărbuni pe hârtie.

Eric T. a rupt o pungă de plastic și o bucată de hârtie de copt sesizând că plasticul se întinde și se rupe mai greu, că îl doare mâna. A lipit pe un carton negru hârtie verde (iarba), din hârtie de copt a făcut melcul, iar din pansament mototolit a făcut ouăle de melc.

Andrei V. A desenat melci folosind cărbunele, iar iarba a desenat-o cu carioca („Cărbunele lasă urme mai groase”).

David S. A desenat un melc negru cu cărbune, iar interiorul l-a făcut cu carioca verde („Melcul meu a mâncat iarbă”).

Pentru vizibilitate a ceea ce au lucrat copiii am făcut fotografii și am realizat două panouri care au fost expuse (pentru părinți, colege, copii). Consider că prin expunerea lucrărilor/proiectelor copiilor dau valoare muncii lor, arăt progresul copiilor și ofer oportunitatea de dialog și schimb de informații cu cei din jur.

Documentarea pe care o fac în timpul unei zile duce la perspective despre ceea ce se întâmplă în mintea copiilor, promovând dezvoltarea proiectului, provocărilor și mediului educațional. Observ ce le stârnește interesul copiilor, ce pot îmbunătăți, ce pot schimba, cum voi planifica activitățile viitoare. Am remarcat, în timp ce urmăream copiii la centrul științe, că aceștia nu mi-au adresat multe întrebări, ci discutau și colaborau între ei. Intervenția mea a fost minimă.

Faptul că nu m-am implicat prea mult mi-a dat posibilitatea să fac fotografii, să înregistrez video modul lor de lucru și să-mi iau notițe.

Îmi face plăcere, după ce lucrează ceva, să-i pun pe copii să deseneze și apoi să-mi povestească ce au desenat. Le folosesc cuvintele și notez ce au făcut. Afîșez desenele, iar copiii discută între ei despre ce au desenat.

Utilizând documentarea în procesul de predare pot interacționa mai profund cu copiii.

După părerea mea, cred că o variantă simplă de urmărire a progresului unui copil este aceea de a crea portofolii electronice. Aici colectez înregistrări și fotografii cu ajutorul cărora pot face mai ușor evaluarea unui copil. Colega de grupă (în cazul grădinițelor cu program prelungit) poate adăuga filme, sau fotografii, poate urmări ce a fost încărcat deja în portofoliu.

Portofoliile electronice pot fi de asemenea prezentate și părinților la orele de consiliere sau la ședințele cu părinții. Astfel le arătăm acestora exemple concrete.

Pentru mine personal, documentarea necesită timp suplimentar, dar este necesară, este o parte intrinsecă din procesul de predare. Recunosc că am nevoie de practică, am nevoie de un grup de lucru format din colegi care implementează abordarea Reggio, pentru a împărtăși idei, pentru a face schimb de bune practici, am nevoie de ajutorul unor specialiști atunci când deschid ateliere de lucru.

Documentarea deschide calea spre ceea ce fac copiii, ce gândesc, ce învață, cum acționează, cum rezolvă o problemă, ce soluții găsesc pentru a depăși un obstacol. Este un mod de a asculta copiii.

Documentarea poate oferi oportunitatea de a revedea împreună cu copiii ceea ce au învățat (Îți amintești ce ai făcut aici? Ce materiale foloseai? În ce mod ai procedat?).

Scopul documentării este de a evalua progresul de învățare și dezvoltare al copiilor. În ce punct se află copiii din punct de vedere al dezvoltării? Sunt acolo unde-mi doresc eu să fie ca profesor? Au nevoie de mai mult sprijin într-o anumită zonă/pe o anumită latură? Trebuie să schimb eu ceva?

Ca profesor:

OBSERV-NOTEZ-ÎNREGISTREZ-REVĂD-PLANIFIC-ORGANIZEZ

Comunicarea cu familiile copiilor are un rol important în documentare (modul cum au progresat, ce învață). Transmit zilnic fotografii părinților pe grupul de whatsapp împreună cu o descriere despre ceea ce învață copiii la grădiniță în ziua respectivă. Sunt părinți care îmi aduc desene și obiecte realizate de copii acasă sau îmi trimit înregistrări video și fotografii.

Este foarte important pentru părinți să afle despre ce învață copiii deoarece le pot adresa întrebări, îi pot pune să povestească sau să le arate cum „s-au jucat” la grădiniță. Astfel pot urmări modul cum lucrează/învață un copil în mediul familial și pot face o comparație. De multe ori, văzând sau urmărind ce postează, unii părinți vin cu diverse materiale pe care le pot utiliza la activități (ex. tăvi de metal, tricouri, cutii).

În concluzie, pentru mine documentarea îmi oferă informațiile de care am nevoie pentru a reflecta cât de bine predarea mea satisface nevoile copiilor. Revăzând înregistrările sau

fotografiile mă pot întreba „A fost interesant pentru copii? Voi schimba ceva? M-am descurcat bine? Ce fac în continuare? Ce voi face diferit?”